

Заступнику Міністра інфраструктури України
Лавренюку Ю.Ф.

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

За результатом опрацювання інформації, щодо умов функціонування ІСПС в морських портах України доповідаю Вам наступне.

Інформаційна система портового співтовариства (далі – ІСПС) впроваджена як «пілотний» проект в Одеському морському порту з 02.09.2013 відповідно до наказу ДП «АМПУ» від 12.08.2013 № 117 на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 03.07.2013 № 553 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 року № 451» та Правил надання послуг у морських портах України, затверджених Наказом Мінінфраструктури України від 05.06.2013 № 348. При цьому, у наведених документах відсутні будь-які посилання на те, що розробником та адміністратором ІСПС може бути приватна господарська структура (зокрема, ТОВ «ППЛ 33-35»), адже мова йде про реалізацію стратегічного проекту впровадження системи електронного документообігу.

Задекларованою метою зазначеного «пілотного» проекту був перехід від паперових носіїв до електронного документообігу під час обробки в порту та оформлення контрольними органами вантажів (у першу чергу контейнерних) та транспортних засобів. При цьому, на час початку реалізації зазначеного проекту власними силами спеціалістів ДП «ОМТП» вже були розроблені та реалізовані в Одеському морському порту декілька інформаційних проектів з метою переходу до електронного документообігу.

Під час впровадження проекту ДП «АМПУ» опрацювало Порядок та умови обробки та оформлення вантажів в електронному документообігу із застосуванням ІСПС, які деталізовано у відповідних технологічних схемах, затверджених наказами ДП «АМПУ», що підлягають обов'язковому застосуванню на території відповідного морського порту.

Водночас на рівні закону функціонування ІСПС не врегульовано до цього часу.

Крім того, 13.01.2015 у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про морські порти України» щодо функціонування інформаційної системи портового співтовариства» (реєстр. № 3761, далі – Законопроект). Метою Законопроекту є врегулювання правових підстав функціонування ІСПС. Законопроект визначає суб'єктів, які є учасниками портового співтовариства, регламентує процедури визначення структури і формату обміну даними, порядок та умови підключення та використання ІСПС, вводить принцип мовчазної згоди при здійсненні відповідних видів контролю державними органами. Проте, даний Законопроект залишив поза увагою надважливі питання джерел фінансування, порядку оплати послуг доступу та, нарешті, власника ІСПС. У зв'язку з цим Комітетом з питань запобігання і протидії корупції Верховної Ради України зазначений Законопроект визнано таким, що не відповідає вимогам антикорупційного законодавства, оскільки на законодавчому рівні закріплюється теперішня ситуація, коли приватна компанія ТОВ «ППЛ 33-35», що здійснює забезпечення функціонування ІСПС, фактично отримала монополію повноваження на встановлення розмірів та строків підвищення плати за послуги доступу до ІСПС.

На даний час доступ до ІСПС забезпечується на підставі:

- угоди про інформаційне співробітництво (в порядку публічної оферти) та договору приєднання як невід'ємної частини даної угоди (далі – Угода), що укладається між ДП «АМПУ» та користувачами (суб'єктами господарювання, що провадять діяльність в морському порту, відповідними контролюючими органами державної влади: ДПСУ, ДФС та інш.);

- договору (далі – Договір) між ТОВ «ППЛ 33-35» та користувачами (договору про надання доступу на безоплатній основі – з ДП «АМПУ», державними органами, портовими операторами, морськими агентами, або договору про надання послуг з технічної підтримки та обслуговування на платній основі – з вантажовласниками, експедиторами).

При цьому, статус ТОВ «ППЛ 33-35» в жодному з нормативно-правових документів чітко не визначено, проте в Угоді ТОВ «ППЛ 33-35» іменується Центром обробки даних (ЦОД), що здійснює розробку, технічну підтримку та обслуговування ІСПС. Водночас ТОВ «ППЛ 33-35», користуючись своїм майже монополієм становищем на ринку послуг

№ 127-05/104-16 Б. 18.10.16

доступу до ІСПС в українських морських портах, у Договорі встановлює «кабальні» умови для користувачів. Так, п/п 5.4.3 п. 5.4 Договору надає право ТОВ «ПІЛ 33-35» в односторонньому порядку змінювати умови Договору, а, згідно з п. 6.3 Договору, перелік зазначених у додатку № 5 до Договору послуг та тарифи на них можуть змінюватися ТОВ «ПІЛ 33-35», про що приватна господарська структура лише повідомляє замовників електронною поштою (до речі, ціна послуг, яка з незрозумілих підстав визначається за одиницю оформленого через ІСПС вантажу, стосовно контейнерів у 2015 році вже зросла майже вдвічі – з 40 грн. до 75,5 грн.).

Водночас, з урахуванням наведеної вартості послуг, на сьогоднішній день ДП «АМПУ» або інше уповноважене Мінінфраструктури державне підприємство недоотримує десятки мільйонів гривень за послуги доступу до ІСПС. при цьому видатки на обладнання робочих місць контролюючих органів (в тому числі для функціонування ІСПС) здійснюються за рахунок ДП «АМПУ». Так, ДП «АМПУ» у 2016 році вимушено було взяти на себе зобов'язання (оголосило державну закупівлю) забезпечити за рахунок коштів державного підприємства автоматизовані робочі місця для працівників ДПСУ, ДФС України та інших контрольних органів у пункті пропуску через державний кордон України на загальну суму близько 2 400 000 грн. в рамках впровадження ІСПС. Зазначений факт ставить під сумнів економічну обґрунтованість подальшого функціонування ІСПС у існуючому варіанті, оскільки ТОВ «ПІЛ 33-35» лише отримує прибутки за надання послуг у морських портах, а витрати з впровадження ІСПС (зокрема, шляхом обладнання робочих місць контролюючих органів) несе державне підприємство.

Невдоволення такими діями приватної структури – ТОВ «ПІЛ 33-35» як фактичного монополіста на ринку послуг доступу до ІСПС вже офіційно висловили Асоціація міжнародних експедиторів України, Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України в Одеській та Миколаївській областях, Асоціація «Портове Співтовариство». Первинна профспілкова організація експедиторів Одеського регіону та безпосередньо суб'єкти господарювання – експедитори та вантажовласники.

Крім того, ІСПС містить детальну інформацію про вантажі, що переміщуються через державний кордон України, зокрема, скан-копії товаросупровідних документів (коносаментів, ТТН, залізничних накладних тощо), які містять детальні дані як про сам вантаж, так і про напрямок його переміщення, юридичні адреси підприємства, вартість вантажу, тощо.

Виникає ситуація, коли державні правоохоронні та контрольні органи: СБУ, Національна поліція України, ДФС України та ДПСУ приймають рішення на пропуск через державний кордон України вантажів на основі інформації, яка знаходиться у адмініструванні приватної господарської структури.

З даного приводу, за дорученням Міністра інфраструктури, Управління запобігання корупції, внутрішніх розслідувань та державного фінансового моніторингу, а також службою внутрішньої безпеки ДП «АМПУ» проводиться об'єктивна перевірка, узагальнені матеріали якої будуть направлені до правоохоронних органів для прийняття рішення згідно з чинним законодавством.

З урахуванням вищевикладеного та відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 615-р, яким передбачено у IV кварталі 2016 року розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України нового проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про морські порти України» щодо функціонування інформаційної системи портового співтовариства», на даний час ДП «АМПУ» готує пропозиції до зазначеного Законопроекту (в частині перебування ІСПС виключно у державній власності з введенням регулювання ціни на послуги доступу до ІСПС національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту).

З повагою

В. о. голови ДП «АМПУ»

Ю.В. Наконечний